3 1761 06188377 3

Вільгельм Буш.

Максим і Марко.

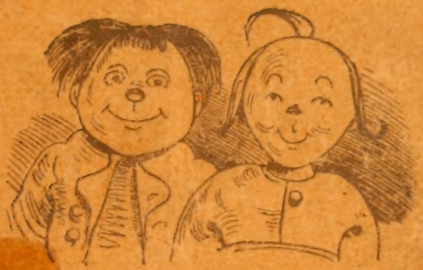

PT
2603
U8M319
1921
c.1
ROBARTS

ЛЬВІВ, 1921.
НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА: „СВІТ ДИТИНИ“.

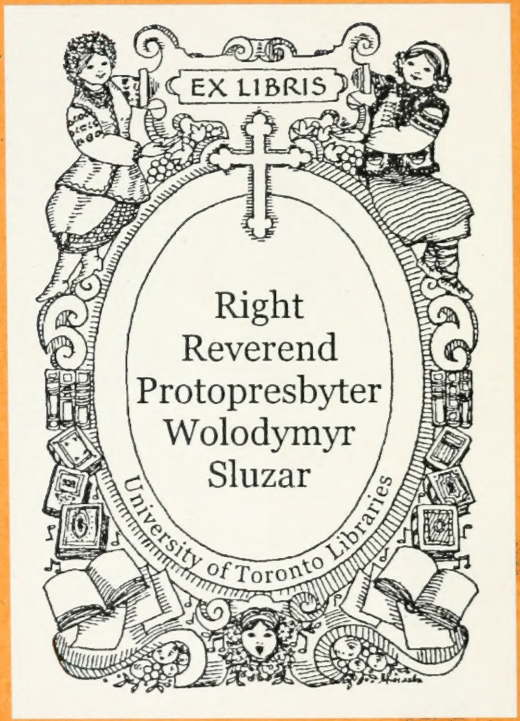
EX LIBRIS
Right
Reverend
Protopresbyter
Wolodymyr
Sluzar
University of Toronto Libraries

ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА.
Книжечка 2.

Вільгельм Буш.

Максим і Марко

або яка кара постигла двох збиточників.

На українську мову перелицював

Ярослав Вільшенко.

ЛЬВІВ, 1921.
НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА: „СВІТ ДИТИНИ“.

UKRAINIAN BOOK STORE
10224-98TH STREET

Право передруку законно застережене.

З ДРУКАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА.

Вільгельм Буш.

Так називав ся, Дорогі Читачі, сей пан, що описав усі збитки двох веселих пустіїв, Максима й Марка, тай зілюстрував їх жартливими образочками, які в мистецтві мають назву: карикатури.

Вільгельм Буш належав до найкрасших німецьких рисівників карикатур, до яких сам писав вершом дуже веселі тексти. Він проживав у місті Монахові, а свої праці поміщував від року 1859 у звіснім монахійськім гумористичнім журналі під заг. »Флїґенде Блеттер«.

До найкрасших творів його олівця й пера належать: »Максим і Марко«, »Лови на лиса«, »Вороня«, »Юльця«, »Боротьба когутів«, »Діоґен і два збиточники з Коринту« та багато инших, дуже веселих і смішних пригод, яких героями є переважно діти.

Твори Буша, з огляду на його цікаві образки, перекладено на всі майже европейські мови.

З українських письменників перший звернув увагу на його твори Іван Франко і він навіть перелицював кілька його смішних оповідань (»Лови на лиса«). Твір сей був також печатаний в перекладі Я. Вільшенка у »Світі Дитини« (10—11 число з 1920 р.).

Сей самий український письменник перелицював тепер найкрасший твір В. Буша, „Максима і Марка«, що його маєте в руках. У 95 образках представлені тут псоти двох веселих пустіїв, яких за се стрінула заслужена кара. Ось Вам, Дорогі Читачі, з того примір, що лихе діло ніколи добром не кінчить ся.

Все на світі має свою міру. Не мали її у своїх псотах Максим і Марко і за те зїли їх мельникові качки.

Видавництво »Світ Дитини« буде старати ся придбати для своїх Читачів найкрасші твори В. Буша і буде випускати їх такими книжечками, як отся, в як найширші круги української дітвори.

Львів, дня 18 грудня, 1920.

ЗАСПІВ.

О, лихі, збиточні діти!
За всї ваші збитки, псоти,
За всї вибрики, сваволю,
Батько, ненька що терпіти,
Що зазнать мусять гризоти,
Що жалїв, а кілько болю!

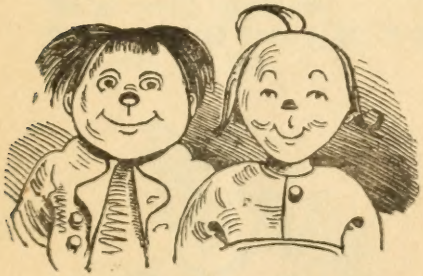

Ось так то й Максим та Марко
Замість вчить ся — збиткували,
Насміхали ся з науки,
Та за се відплату жарко
В Долї обидва дістали —
За всї муки дала буки!

Які були всї їх збитки,
Які кари їх спіткали,
Все ми, діти, перед вами
Щоби ви на вус мотали,
Виявимо геть до нитки
Образками тай словами.

ПЕРША ПСОТА.

Кури се домашня птиця,
Годувать їх оплатить ся:
Одно тим, що нам несуть ся,
А їх покладки здають ся
На ґяешню, на сніданки,
На Великдень на крашанки,
А то й Жидови продати,
Чи за голку проміняти.
Часом знов, не всеж в нас з квасом,
І їх мясо їмо ласо.

Тож Горпина, удовиця,
Поховавши свого Гриця,
Всю любов, що в серцю мала,
На три курки перелляла.

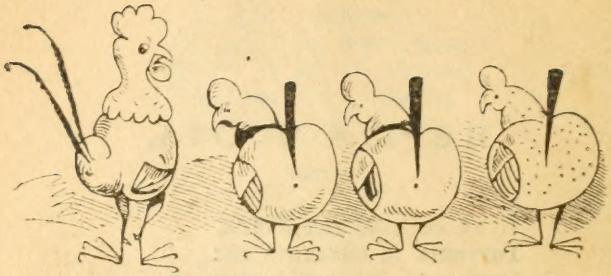

Тай четвертий півень пишний
І він в неї не був лишний;
По подвірю гордо бродить
І три курки всюди водить,
Що ні одна не заблудить,
Рано удовицю будить.

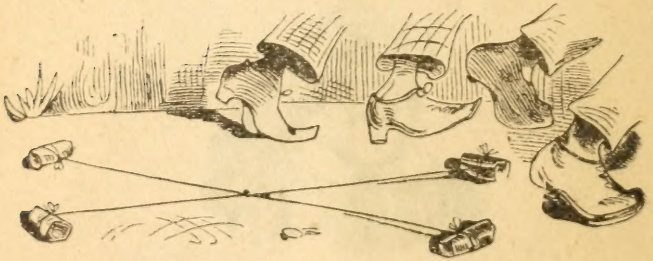

Так живе вдовиця тихо...
Але тихо не спить лихо!
Лихе се: Максим і Марко!
На подвіре вкрались шпарко,

Кусні штири хліба взяли,
На нитки на вхрест звязали,
Край хатини у Горпини
Вклали й драла через тини.

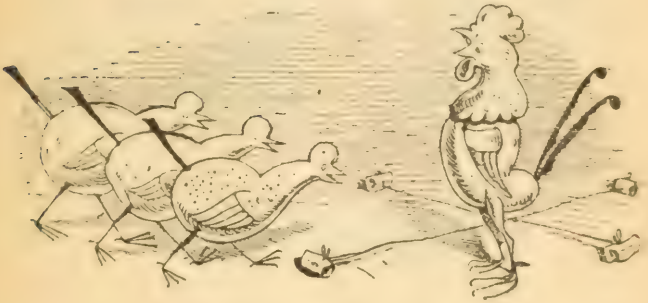

Півень вздрів і зараз піє,
Кури вчули і в мить всі є.

Кожде враз за хліб хватає,
Їсть лакомо і ковтає.

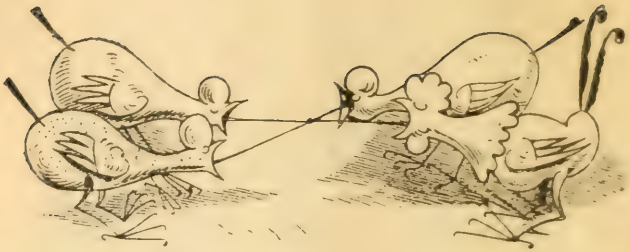

Та отямили ся з швидка,
Не пускає з місця нитка.

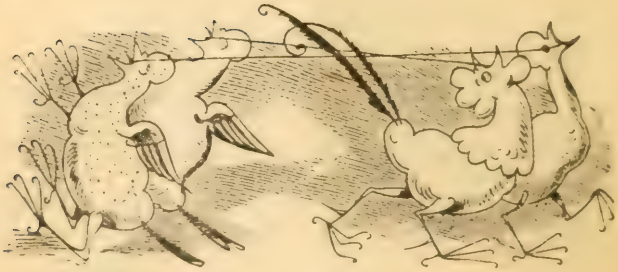

Рвуть ся-бють ся сюди туди,
Бач даремні всї їх труди.

Підлїтають врештї в гору,
Але горе їм в сюж пóру!

На сухій гилї зависли,
Про ратунок вже нї мисли!

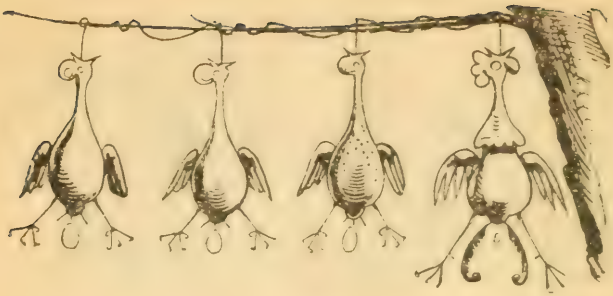

Ще по покладку складають
І сей світ на все прощають.

Курий пінне лебедине
До Горпини в хату лине.

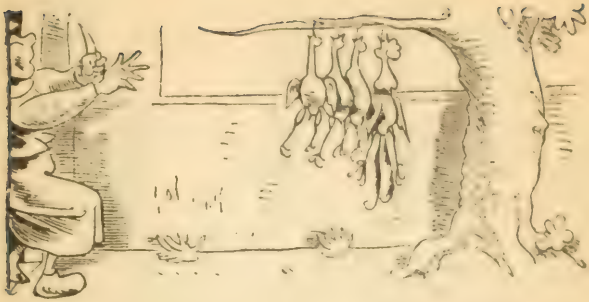

Прочутєм нещасна гиана
Вибігає наче пяна...

Рипьте, слїзоньки гіркії,
Усї мрії, всї надії,
Сни мої всї, снені в тузї,
Висять на одній галузї!«

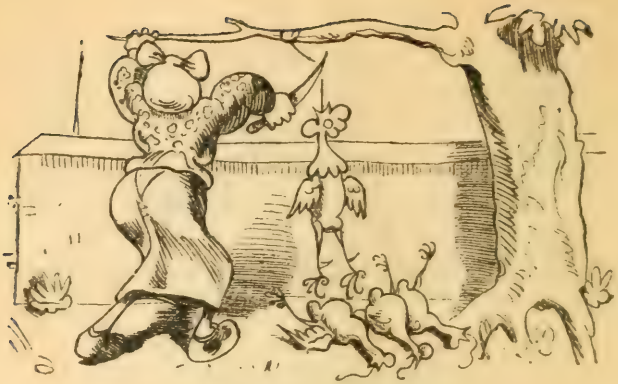

І хоч горе серце крає,
Вона кури відтинає.

Біжить в хату зі слезою
Тай з курками під пахою!

Отсе вам вся псота перша,
Друга з дальшого вже верша.

ДРУГА ПСОТА.

Гірке горе, але знай,
Навіть горе має край!
І Горпина у слезах
Топить горе, та в думках
Уже мріє лиш про те,
Яке-ж то смачне мясце
Буде із її курей —
А печеня! О, гей, гей!
Як капусти ще додасть
Кислої, так просто сласть!

Правда, як обскубла їх
І у ряд поклала всїх,
Знов стиснув за серце жаль!
(Серце в жінки то не сталь.)
Лиш згадала гарний час,
Як то курочки нераз
У лїтку, у садку
В холодку, у піску
Жваво порпались собі,
А тепер вже неживі!
Витирає очи з сліз,
А край неї стоїть Скіз.

Тимчасом Марко й Максим
Бачуть: з димаря йде дим,
Запах просто бє у ніс
Із печені. В мить поліз
Марко аж на дах, за ним
Пнеть ся вже туди й Максим.
Крізь димарь глядять як стій,

Марко мов на даний знак
Спустив вудку, взяв в гору
Й курку витягнув одну.

Потім другу й третю ще
І четверту тай уже
Із даху в долину смик
А з печені і слід зник.

Пр[illegible]
Такий гавкіт там завів.
Шо [illegible]
І [illegible] була,
Тай [illegible]
Й [illegible]

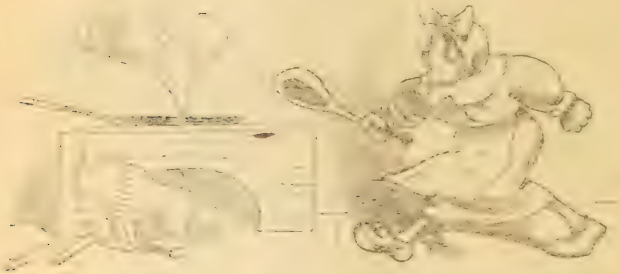

Потім [illegible]
Тай [illegible]

Що я за хлопець, ви бачте
І перо, перо, перо!
Що це пташка Сова, кричала,
Що вони мені тут не лежа.

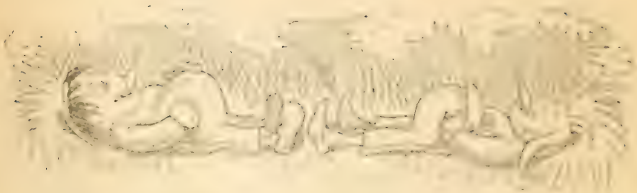

А ми поспішкер в сіно
Позіграли в холодну,
І вовчо-с пиро у нив, ах!
Тим по вікці вас в учах.
Ось нам друга поїта ніко.
Третя зарез зо буде.

ТРЕТЯ ПСОТА.

У містечку річка,
Через річку кладка,
А за нею на горбочку
Мурована хатка.

Живе кравець, Німець,
Кац у сій хатині,
А живе в містечку
Він вже не від нині.
Його люде знають
Тай дають роботу,
Бо бачать у нього
І хист і охоту.
Штани, шаравари,
Блюзи, камізолї,
Чи плащі, чи бунди,
Шиє їм по волї.
А як часом треба
Щось і полатати,
То несуть з містечка
Всї до його хати.
Всї його любили,
Усї шанували,
Лиш Максим і Марко
На се не зважали.

Принесли раз вилку,
Підрізали клаїку,
А самі сховались
За кущів громадку.

І зза кущів кличуть:
Кац, Кац, полатанку,
Вирви киці хвостик,
Зроби собі файку!

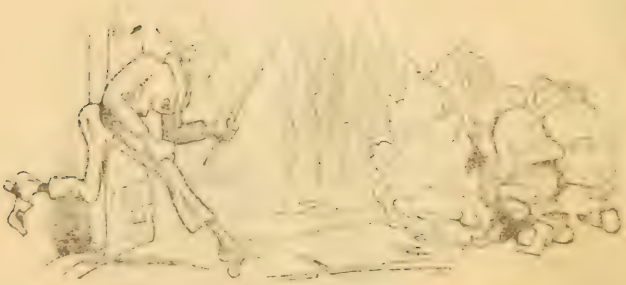

А кравець з ножем
Йшов рано-ранку,
Хапає за комір,
Хоче кинути воду.

Ось уже на кладку
Скаче з всеї сили,
Кладка трріснь, він в воду
Шубовсть з одиної хвили.

І був би втопив ся,
Плавати-ж не знає...

У воді дві гуски
Поживи шукає.

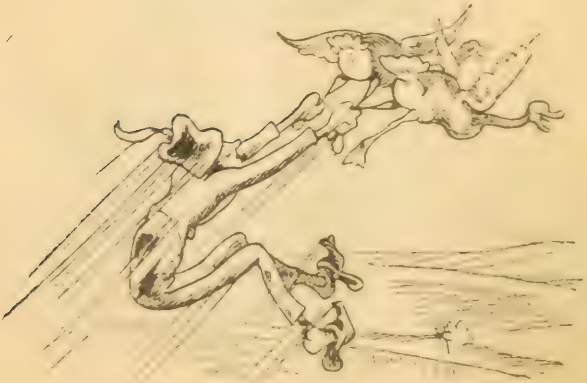

Гусей ніг хопив ся
В смертельній трівозї
Й зараз опинив ся
З води на дорозї.

Мокрий немов шмата
Прийшов він до хати.

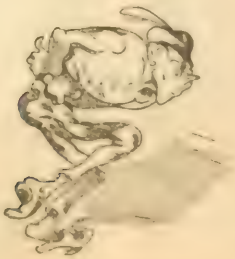

Та в черві боці
Стали докучати.

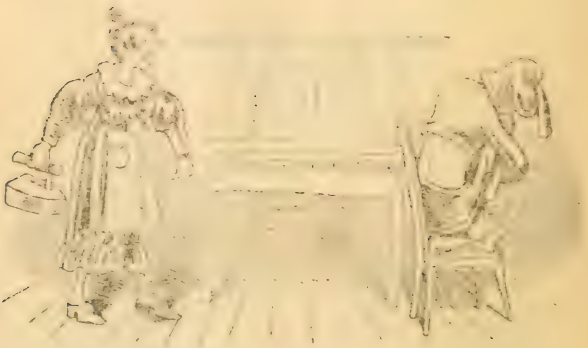

Скоро найшла раду
Його жінка Берта.

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Раділоть всї люде.
[illegible]
[illegible]

ЧЕТВЕРТА ПСОТА.

Орґаністий пан Ґервази
На орґанах грав,
А хрестив ся хто три рази.
Грішником вважав.

Мав він пристрасть все велику
З люльочки курить,
І тільки покінчить музику,
До хати спішить.

Сяде-паде у сій хвили
За цибух бере
И оповившись димом милим,
Забуває все.

Літом се було в неділю.
Він в костелї грав,
Грав увесь немов в похмілю,
Про люльку думав.

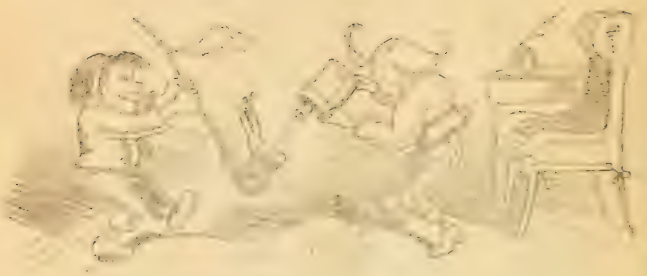

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Мина скінчена. Органістий
Вже костел замкнув

Й мов на крилах через місто
У хату махнув.

Впав на крісло, що аж трісло
І лиш люльку взяв,
Тютюну допхав, що влізло,
Тай курити став.

»Як то мило, ось так спити.
У вільнім часі,
Люльочку собі курити
Ще й на пибусі.
Геть світами мчить без тями
Рій моїх дужок.
Весь ся. Лише ластівками
В країну казок«.

Гримс! Нараз порскидало
Усе довкруги.
Люльку у шматки порвало,
Все верили дими.

Серед хати пан Ґервази,
Боженьку святий,
Наче скупаний у мази,
Щасте, що живий!
Так лежав немов без духа,
Мов яка мара.

Руки, ніс, лице тай вуха,
Все мов в мурина!
Грати хтож тепер в костелі
За нього буде?»
Кажуть люде невеселі:
«Ой зле, дуже зле!»
Та час лічить, все — се байка!
Зілічить і його.

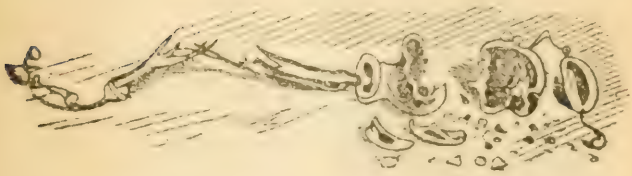

Лиш його нибух і файка
Пропали, ого!
Чи до гри буде охота
Без файки, скажіть?
Отсе вам четверта нота.
Буде й пята. Жить!

ПЯТА ПСОТА.

Хто з вас, діти, вуйка має,
Най шанує, поважає!
Як прийде до вас в гостину,
Хоч би тілько на хвилину,
Треба чемно привитати
І »добрий день« все сказати.
А потому в мить спитати:
»Чи що вуйкови подати?«
Хоче вуйко закурити,
Сірник треба засвітити,
А як вуйко іде спати,
Чоботи помогти зняти.
Не так ті Максим і Марко!
Тілько псоти, тілько сварку
Вони знали! Шанувати
Свого вуйка й поважати
Не уміли, не хотіли,
Псоти і йому строїли.
Вуйка Владка всякий знає.
Він байки оповідає:
Які Юрчик Кучерявий,
Що до всего був цікавий,
З своїм Дроном мав пригоди,
Як все вийшов з них без шкоди.

Чужі діти за сю байку
Вуйкови принесли [illegible]йку.
Але наш Максим і Марі[illegible]
Допекли йому ще жарко.
Вуйко Влодко за доброти
Зазнавав від них ще [illegible]

В місяци чудовім маю
У садочку тай у гаю
Все хрущі брунчать, літають,
З дерев листе обідають.
І тим людям чинять шкоду,
Тож їх люде нищать з роду.

Се й Максим і Марко знали,
Та на се їх не стрясали;

Й крилиґ паперові звили,
Але певно, що на збитки.

И справді, в хату лиш примчали,
Вуйкови під ковдру лізли.

Вуйко Володю бере свічку
І до ліжка йде на нічку.

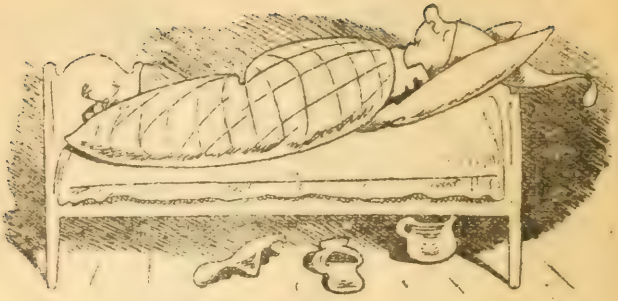

В постіль ляг вже вуйко Влодко
Тай зараз заснув солодко.
Гарним людям гарно спить ся,
Гарним людям гарне спить ся.

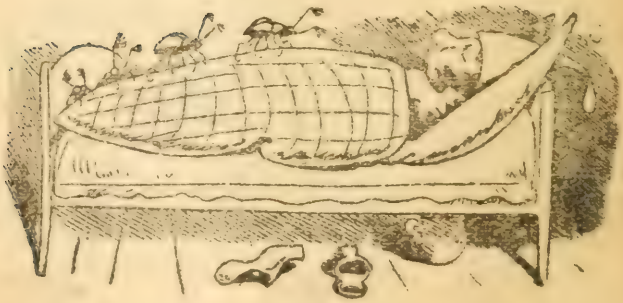

Аж нараз з під покривала
Лізе ряд хрущів помало.

Ось вже крайний досягає
Вуйка, вже за ніс чіпає.

Вуйко зірвав ся в сій хвили
И зверещав, що мав лиш сили.

Зняв хруща страшного з носа
І на землю скочив босо.

А як так від разу скочив,
В мить одного настолочив.

Але другі у гостину
Лїзуть в шию і на спину.

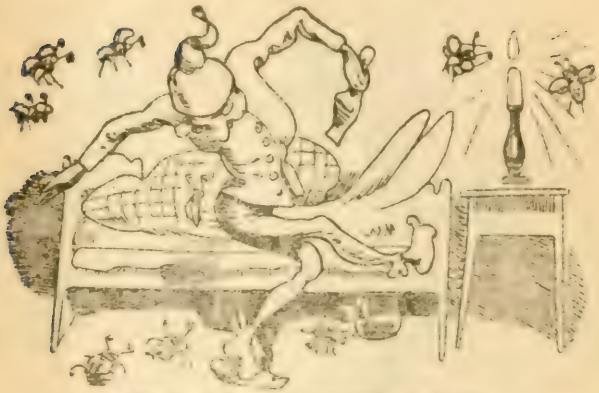

Скрізь хрущі брунчать, лїтають,
Та книги свого не знають.

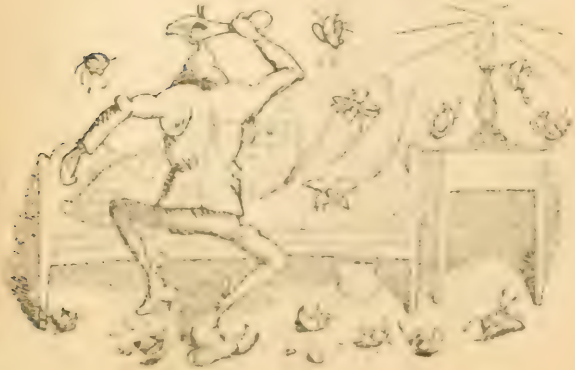

Вуйко хопив за патинок
Й бє хрущів всїх без упину.

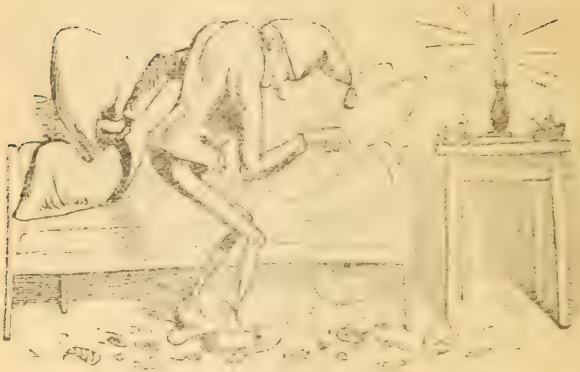

І за хвилю всї лежали.
Вуйкови не докучали.

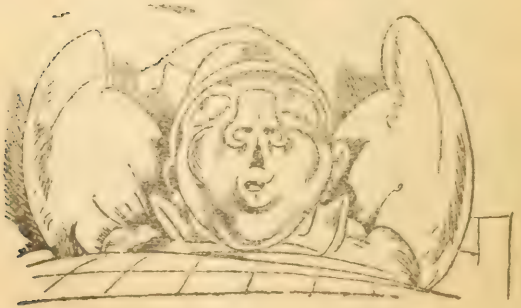

Знов повлаз ся вуйко Влодко
І за хвильку спав солодко:
Гарним людям гарно спить ся,
Гарним людям гарне снить ся.
Ось вам тут і пеота пята
Шеста буде в мить почята.

ШЕСТА ПСОТА.

Великдень! Боже мій великий,
Чого то не печуть мами
На свята ті! Цілії брики
Заняли-б лиш паски й баби.
А мандриків, крухих, нукатів,
Мазурків, тортів, сирників,
Перекладанців, що й назвати
Й счислити всіх би не умів!
Тоді то хлопці псотні, ласі
Лиш ждуть, щоб поласувати,
Дактилів, фіґ, із тіст окраси,
Міґдалів, розинок взяти.
Та Маркови і Максиму
За мало в мами ласувать.
В ласунстві їм не було стриму,
В цукорника-ж вся благодать!
На свята він напік багато
Солодких струцлів, тортів, тіст,
Бо-ж не пекти, а купувати
Багато любить жильців міст.
Та що-ж, цукорник осторожний
Замкнув солодкий свій базар

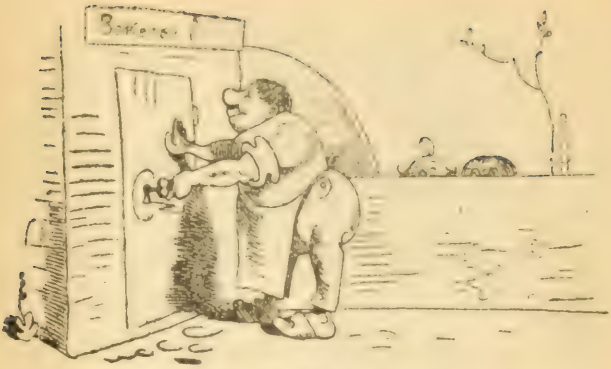

Й ніяк дістати ся не можна.
Хиба пролізти крізь димар.

Та хлопці не жаліли муки,
Во ласощі манили їх,

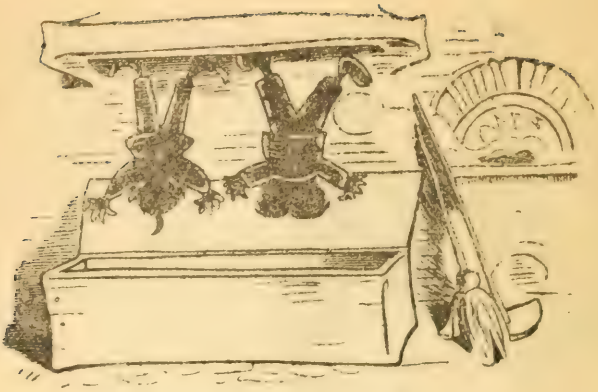

Тож чорні вилізли як круки,
Мов той, що й згадувати гріх.

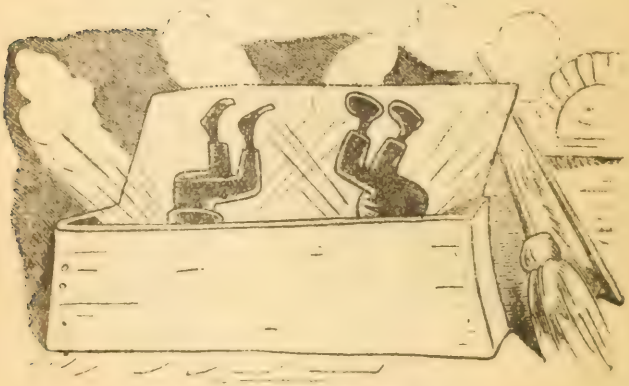

Гугуп! Й оба у скриню впали,
Де мовно було ще муки,

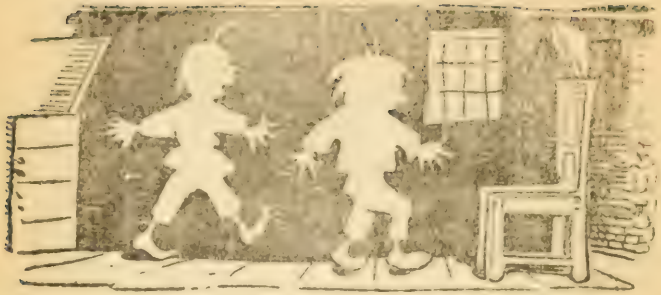

А звідти білі повставали,
Неначе снігові баби.

Пухкенькі бублики узріли
Гень на полиці, на горі,
По кріслі пнуть ся, вже і їли-б

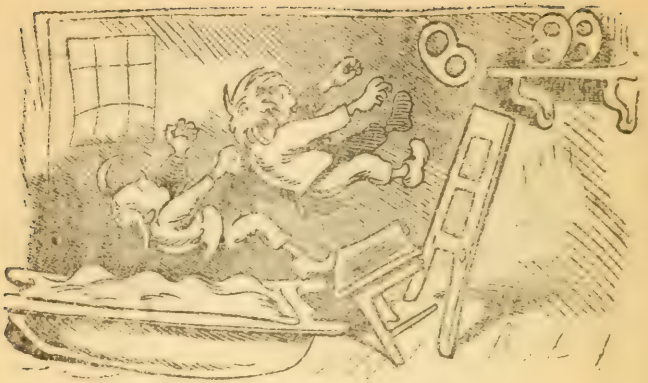

Та крісло трісь на части дві.

А псотники оба упали
В росчину, шо тамки була,

Ледво з корита повставали,
Немов би страхопуди два.

А тут! Цукорник вже надходить,
У руки їх обох хопив.

І по столі качає, водить,
Вже й колачі два з них зробив.

Зробив і в піч обох саджає,
Ще і затулу зверха дав,

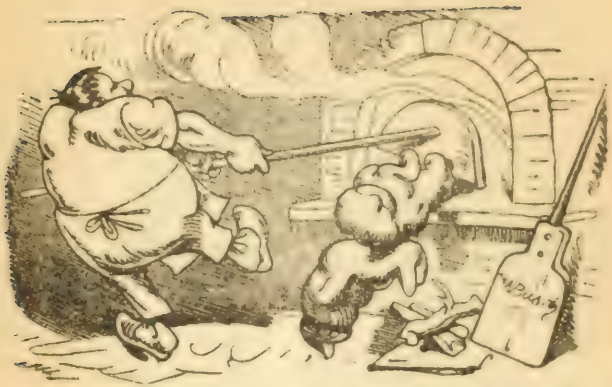

За хвилю їх назад виймає

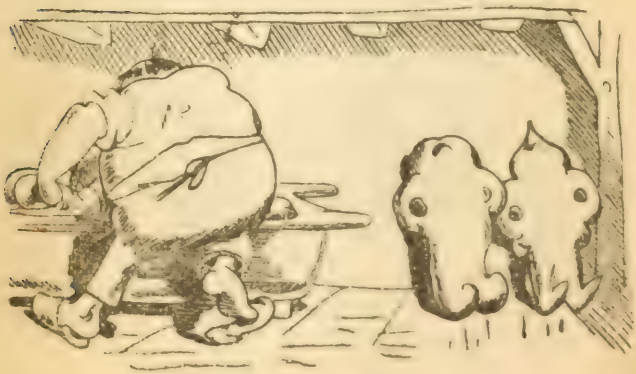

І жоби вистигли мокли

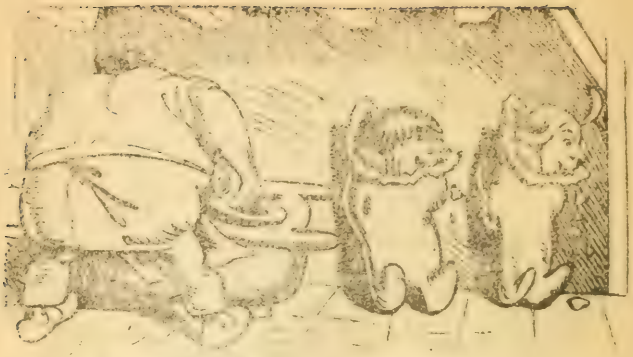

Хруп, хруп, хруп, хруп іде робота,

Оба прогризлись і втекли!
Ось вам уже і шеста псота
Тепер ще сема на кінци.

ОСТАННЯ ПСОТА.

Гень за містом ставочок,
Над ставочком млиночок,
А в нім здавна вже меле
Мельник дуже веселий.
Рід у його шляхотський,
На Лотоках Лотоцький.
Недалеко від нього
Господарство одного
Найбогатшого з міста
Міхеля кольоніста.

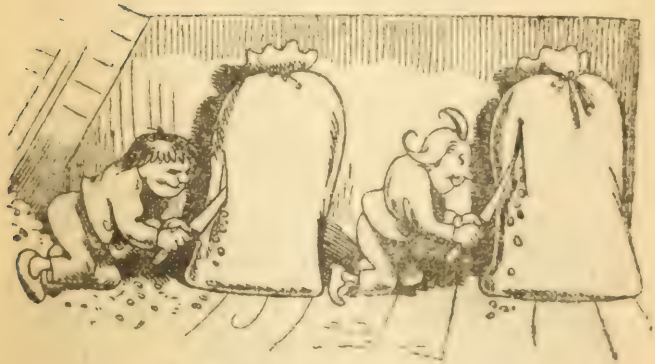

До його то стололи
У невинний сваволи
Максим-Марко закрались
І до мішків забрались.
Ножем діри в них ріжуть
І ховають ся в збіжу.

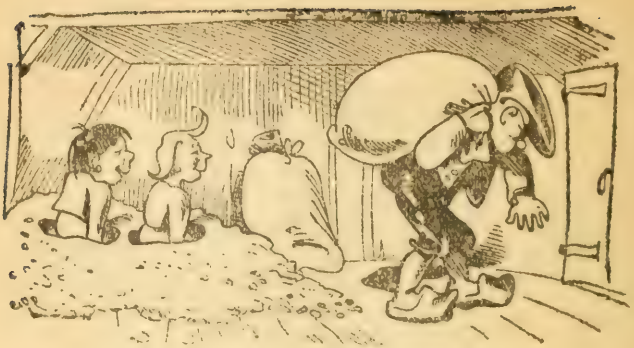

Іде Міхель в стодолу,
Бере міхи поволи,

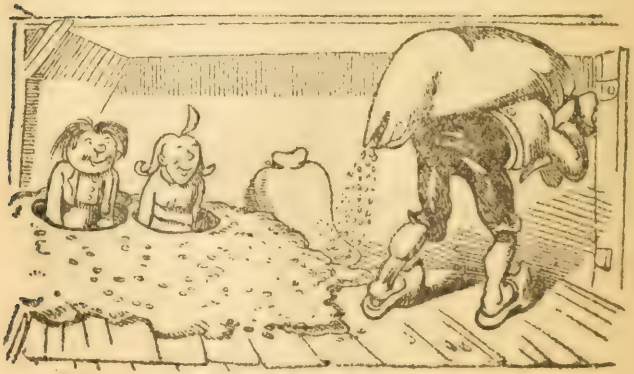

Та пшениця із міха
Сиплесь — непотримає міха.

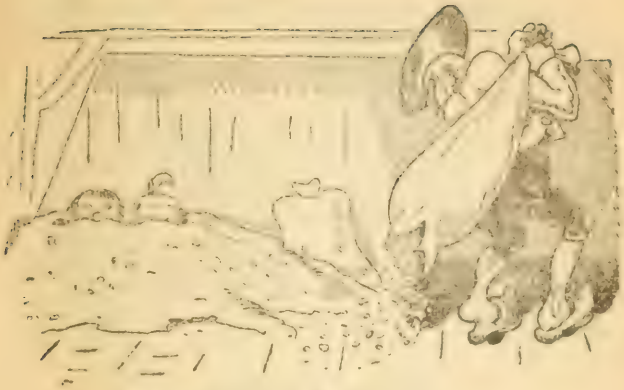

Оглядаеть ся Міхель,
Чого легший все міх є?

І побачив в лишеннї.
Обі цотнї птиці.

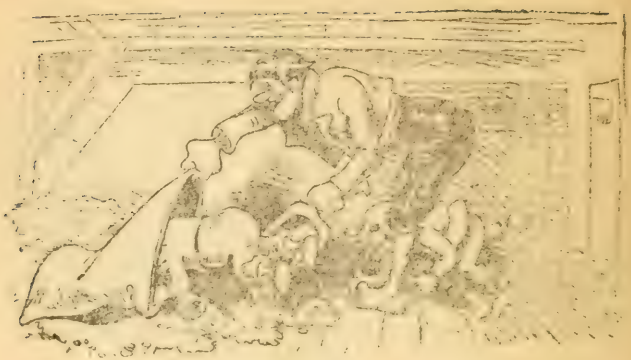

Міхель міха хапає,
Обох у міх скидає.

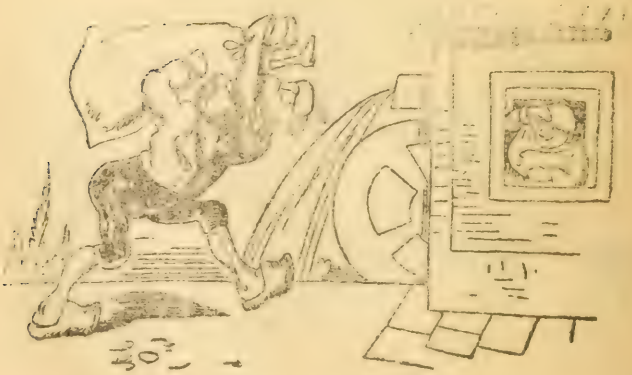

Бере міх той на плечі
І у млин бжить гречі.

»Пане мельник Лотоцький,
Що рід у вас шляхотський,
Меліть усе щасливо,
Й змеліть мені се мливо!«

Мельник про те лиш дбає.
Мливо у кіш зсипає.

Тарах, тарах, млин меле,
Сміеть ся мельник веселий.

Вже із хлопців в хвилину
Дрібну бачим крупину.

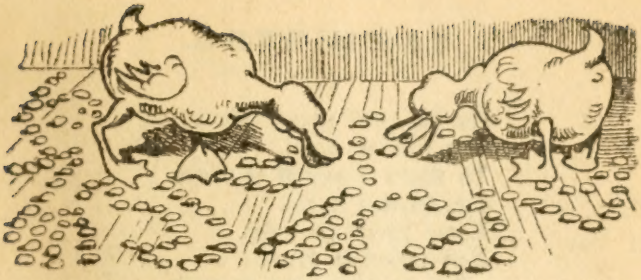

Та й вона знадобить ся,

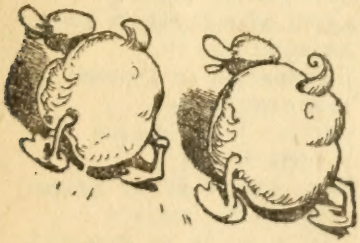

Їсть все мельника птиця.

ЗАКІНЧЕНЄ.

Як по місті пішли вісти,
Що згибли вони,
То ніхто з людей із міста
Не зронив слези.
Каже удова до себе,
Хоч побожна страх:
»Так їм треба, не до неба
Провадив їх шлях!
Їм такий кінець вже з роду!«
Кац кравець на се:
»Доти збанок носить воду,
Аж вухо вірве!«
Перехрестив ся Ґервази
Три рази на те:
»Менше Божої образи
У місті буде!«
Каже добрий вуйко Влодко:
»Збитків тут вина!«
»Ну, тепер їм не солодко!«
Цукорник мовля.
А кольоніст Міхель каже
Ось таке про них:
»Най пропаде племя враже,
Нам не треба злих!«
Ось так усі в місті люде,
Скрізь раділи враз:
»Ну, тепер спокій вже буде,
Не буде псот в нас!«

„СВІТ ДИТИ

ІЛЮСТРОВАНИЙ ЧАС

ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТИЙ І

виходить

у Львові 1 і 15 кождого

Місячна передплата . . 30 Мк

Поодиноке число . . 15 Мк

Для Америки і Канади 1 доляр на р

Замовленя слати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ

Львів, ул. Зіморовича, ч. 3.

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 15 12 03 03 002 4